

Бондаренко А.А.

студентка 2-го курсу,

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник: Шведова Г.Л.

К.ю.н., доцент, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу

Київський національний торгово-економічний університет

Місто Київ.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ

У кримінальному праві вік, з якого настає кримінальна відповідальність, дорівнює шістнадцяти рокам, але є окремі випадки, коли неповнолітня особа (від 14-16 років) несе відповідальність за вчинення окремих видів кримінальних правопорушень. Злочинність неповнолітніх на сьогодні одна з найголовніших проблем суспільства, адже цей факт відображає загальний стан країни, який являє собою сукупність показників рівня освіти, праворозуміння, економіки, безробіття тощо.

Дослідженням тенденцій злочинності неповнолітніх осіб займалися ряд науковців, серед них: Граб Т., Федосова О., Виготський Л., Бабенко А., Семерак О., та інші.

Для злочинності неповнолітніх осіб характерна підвищена латентність, як зазначає Граб Т., оскільки більшість кримінальних правопорушень, які вчиняються ними не сприймаються серйозно дорослими, такі як: крадіжка вдома, в магазині, бійки, відбирання речей у однолітків, їх залякування тощо. Найбільш характерні види кримінальних правопорушень, які здійснюються підлітками є: вживання наркотиків, пияцтво, хуліганство, крадіжка та об'єднання у злочинні групи [1. с. 24].

Для того, щоб визначити загальний рівень злочинності, потрібно зробити аналіз стану і динаміки виявлення кримінальних правопорушень, вчинені неповнолітніми упродовж останніх років за статистичними даними МВС [2, с.103].

Отже, з 2001 р. – 36 218 кримінальних правопорушень, були вчинені неповнолітніми особами, а в 2019 р. – 4 088. За даний період кількість кримінальних правопорушень зменшилася у 8 разів. Період з 2012 р. по 2016 р. характеризується

найбільш динамічним спадом злочинності неповнолітніх, оскільки 2012 р. - 14 238, 2013 р. – 8 781, 2014 р. – 7 467, 2015 р. – 7 171, 2016 р. – 5 230[3].

Для того, щоб будь-яка особа вчинила кримінальне правопорушення, цьому повинні сприяти різного роду соціальні ситуації, за допомогою яких формується особистість неповнолітньої особи. Роль соціальної ситуації у встановленні особистості неповнолітньої особи визначив Л. Виготський: «Дитина є частиною соціальної ситуації, відношення дитини до середовища і середовища до дитини дається через переживання і діяльність самої дитини; сили середовища набувають спрямовуюче значення завдяки переживанням дитини» [4, с. 90].

Наразі активно виїжджають українці з України до Європи для того, щоб краще забезпечити гарними умовами своє майбутнє. А. М. Бабенко зазначає, що при зменшенні кількості населення, може збільшитися кількість кримінальних правопорушень за рахунок неповнолітніх осіб та молоді в цілому. Це за собою тягне нові проблеми країни, такі як: депопуляція населення, низький рівень народжуваності, зменшення кількості укладених шлюбів і відповідно збільшення кількості розірваних [5, с. 299].

Підлітковий вік є одною з причин такого рівня злочинності підліткових осіб, оскільки головними його особливостями є недостатній життєвий досвід, бажання показати себе самостійним і дорослим, неправильна оцінка своїх дій та конкретних життєвих ситуацій, інтенсивний вплив збоку дорослих та ряд інших. Четверта частина неповнолітніх осіб, які скоювали кримінальні правопорушення, вчиняли його за участю дорослих осіб, оскільки несформоване дитяче мислення не завжди може правильно аналізувати свої дії відповідно до засад моральності [6, с. 101]. Участь дорослих осіб у кримінальних правопорушеннях, які скоювали неповнолітні особи, проявляється у формі фізичного насильства (заподіяння тілесних ушкоджень) або психічного впливу (погрози, примушування, надання порад, залякування, обман тощо).

Проаналізувавши судову практику, Семерак О. визначив, що причинами порушення вимог закону під час досудового і судового провадження щодо неповнолітніх - є недостатня освіченість слідчих у сфері дитячої психології та педагогіки [6, с. 102].

Отже, відповідно до вищевикладеного, ми можемо зробити висновок, що проблема злочинності неповнолітніх суттєво впливає на життєвий рівень у країні. Головною причиною поширення злочинності неповнолітніх є недбалість дорослих та їх безвідповідальність. Хоч відповідно до статистики рівень злочинності неповнолітніх значно зменшився, але законодавство повинно і надалі сприяти подоланню цієї проблеми, адже діти – це майбутнє країни, яке повинно захищати і виховувати. Можна підтримати думку Семерака О., адже, дійсно, дуже мало уваги приділяється дитячій психології та педагогіці. Потрібно вміти аналізувати поведінку дітей, їх вчинки і ті чинники, які саме могли сприяти їх виникненню, оскільки вступає в силу загальне правило: «знайдеш причину і знищиш проблему». Граб Т. наводить перелік основних кримінальних правопорушень, які найбільш часто вчиняються неповнолітніми, але хочемо зазначити, що їх коріння йде ще зі школи, де діти стикаються вперше з жорстокістю однолітків, а вчителів ці дії ігнорують. Коли дитина постійно у стресі і не бачить допомоги зі сторони дорослих, тоді значно страждає її психіка, яка і так ще не сформована і дуже хитка. Повинні у дитячих закладах активно працювати кваліфіковані психологи, щоб мати змогу виявляти проблеми і сприяти їх подоланню. Кожний повинен пам'ятати, що майбутнє нашої країни ми ведемо кожного дня до школи чи дитсадочка, граємося з ним в ігри і вчимо тримати ложку, тож слід разом створимо щасливу і світлу державу, де процвітає закон і правопорядок.

Список використаних джерел:

1. Граб Т.В. Сучасні тенденції злочинності неповнолітніх та фактори, що їх обумовлюють / Т.В. Граб // Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ. наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.). – Харків, 2018. – С. 24
2. Федосова О.В. Сучасний стан та тенденції злочинності неповнолітніх в Україні / О.В. Федосова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 4. - С. 103.
3. EUAM Новий Кримінальний Кодекс: Статистика. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/statistics>

4. Виготський Л.С. Психологія дитячого віку П Л.С. Виготський Психологія. - М.: Эксмо-прес, С. 89-90 .
5. Бабенко А. М. Географія злочинності неповнолітніх: що очікує Україну через 10 років / А. М. Бабенко // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. - №3-1. – С. 299.
6. Семерак О.С. Про деякі тенденції, структуру та причини злочинності неповнолітніх / О.С. Семерак, І.О. Семерак // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2018. - Вип. 51(2). - С. 101-102.